

DIRECTOR
Dr. AUGUSTIN POPA

Redacția și administrația
BLAJ, JUD. TÂRNAVA MICĂ

INSERATE:
Un șir garmond: 6 Lei. La
publicări repetate după
invoială

Unitatea

REDACTOR
Prof. DUMITRU NEDA

ABONAMENTUL
Pe un an . . . 200 Lei
Pe 6 luni . . . 100 Lei
Pentru străinătate 400 Lei

Foale bisericească-politică — Apare în fiecare Sâmbătă

Apel la dreptate

Gestul, de origine regală, care situiază în imediata apropiere a cetății noastre de cultură un nou și mare aeroport militar, e amenințat să se înceapă în scârba și rușine. Și n'ar merita. Motivele sunt la priceperea oricui.

Întâi: pentru că nu poate fi în intenția nimănui să pună școlile Blajului în imposibilitate de funcționare. Ori, așezarea aeroportului la o distanță de abia 200 metri dela zidurile Liceului, Seminarului, și ale Institutului Recunoștinței (care cuprinde trei școli secundare!), nu face altă decât anihilează funcționarea acestor școli.

Al doilea: nu poate fi în interesul Statului să cheltuiască în plus sume — afirmativ — importante, cu construcția și amenajarea aeroportului pe terenul de acum, când aceste sume pot fi cruțate. Ori terenul, ales cu o neînțeleasă pripală, e atât de mlăștinos și atât de nisipos încât reclamă parale multe și grele pentru ca însuși aeroportul să fie pus în situație de funcționare.

Al treilea: plasarea aeroportului pe terenul amintit a adus cu sine exproprierea unei serii întregi de case și terenuri, al căror preț de răscumpărare nu acopere nici pe departe valoarea lor reală, și pentru cari până acum proprietarii interesați au fost citați de două ori pe degeaba la Curtea de Apel. Ori, tocmai exproprierile aceste, făcute cu atâta bonomie și desinvoltură, puse pe cale de executare cu atâta nepăsare și sfidare, fac a se bănuși că în dosul lor se ascund manopere ce nu pot să facă cinste nimărui. Pentru aceste proprietăți să dai prețuri pe cari le contrazic sumele cheltuite, și să porți pe drumuri mulțimi, ca la urmă advocații Ministrului Aerului nici să nu se sinchisească a se prezenta.

Și-al patrulea: toate aceste inconveniente — și multe altele pe cari nu le înșirăm — s'ar fi putut evita, dacă autoritățile în drept ar fi procedat în chestiune mai cu judecată, circumspecțive și simț de dreptate. Pentru că n'ar fi lipsit altceva, decât ca așezarea aeroportului să se facă cu abia 800—1000 metri distanță mai în sus pe Târnavă dela așezarea actuală. Și totul ar fi fost în perfectă ordine.

De fapt argumentele acestea, logice și tari, încep să prindă și în ziaristică. Și se pot verifica cu ușurință la fața locului.

Din acest motiv ne adresăm și noi Domnului Ministru Radu Irimescu să nu pregete a lua în mână chestiunea, a o examina, și a veni cât mai neîntârziat aici la Blaj, ca să se convingă din propria-i experiență că nici nu exagerăm nici nu vrem să-l inducem în eroare. Ii plătim și cheltuielile de deplasare.

Și dacă totuși glasul nostru nu va fi încredințat să fie ascultat, suntem dator să ridicăm cel mai energic protest contra manierei cu care Ministerul Aerului ține să trateze Blajul nostru cultural, cu școlile sale și cu pașnicii săi cetățeni. Nu cerem decât dreptate!

Crimă națională

Se înființează pe furiș vâdicie ortodoxă în Maramureș — Statul autor al războiului confesional — Duplicitatea politicii religioase a guvernului liberal

(*) Vara trăznește uneori din senin. „Semn rău”, zic atunci oamenii. Prevestire de nenorociri și năpaste ascunse.

În plină vară și fără nici un fel de pregătire a opiniei publice pentru așa eveniment, a apărut în „Monitorul Oficial” No. 167 din 23 Iulie 1937, o decizie a Consiliului de ministri, care este un adevărat trăsnet din senin. Reproducem în întregime partea dispozițională a acestei decizii, care s'a luat în 14 Iulie 1937. Merită această cinste, fiindcă este un document de primul rang al vieții noastre publice. Nu se poate imagina o dovadă mai tristă pentru arătarea zăpăcelii și anarhiei dela conducerea țării. La fel, duplicitatea politicii religioase a guvernului liberal este pusă aci în lumină atât de orbitoare, încât izbirea ei dureasă va deschide, credem, ochii tuturor fiilor bisericii noastre cari se găesc în tabăra acestor periculoși prigonitori ai noștri. Iată textul, cu câteva sublinieri ale noastre:

Art. 1. — Se înființează, sub rezerva aprobării ulterioare a Majestății Sale Regelui, pe ziua de 1 Iulie 1937, Episcopia Ortodoxă Română a Maramureșului, ca sufragană a Mitropoliei Bucovinei, care se va conduce după legile și normele în vigoare, aplicabile Bisericii Ortodoxe Române.

Art. 2. — Reședința acestei episcopii este orașul Sighet.

Art. 3. Această episcopie cuprinde următoarele protopopiate, cu parohiile ce le compun în prezent și anume: a) protopopiatul Sighet; b) Protopopiatul Baia-Mare, ambele acestea prin deslippingea dela Episcopia Vadului, Feleacului și Clujului; c) Protopopiatul Satu-Mare, prin deslippingea dela Episcopia Oradei.

Art. 4. — Clerul parohiilor din Episcopia Maramureșului rămâne retribuit de Stat ca și până în prezent. — Mitopolia Bucovinei ia asupra sa toate celelalte cheltuieli necesare înființării și funcționării noii episcopii a Maramureșului până la 1 Aprilie 1938, când urmează a fi prevăzute în bugetul Statului.

Art. 5. — Episcopiile Oradei și a Vadului, Feleacului și Clujului sunt obligate a preda Episcopiei Maramureșului toată averea mobilă și imobilă, dată lor anterior prin legi sau decizii ministeriale și administrată provizoriu de ele.

Așa sună deciziunea Consiliului de ministri, aducerea la îndeplinire a căreia un ultim articol, 6, o lasă în grija ministerului cultelor și artelor. — Pentru toți oamenii de omenie, pentru toate mințile întregi, jurnalul grăiește dela sine și nu are nevoie de comentarii lungi. Vom face deci, pe marginea lui, numai câteva constatări scurte și indiscutabile. Fixăm numai câteva adevăruri în deobște cunoscute.

a). Înființarea unei episcopii e lucru important, de interes obștesc. De aceea se și face prin lege, după ce, prin mesaj regal, cauza e supusă debaterii Corpurilor Legiuitoare. — Acum nu s'a făcut așa. Ci s'a lucrat în ascuns. Prin

surpriză. O decizie neașteptată a Consiliului de ministri, dată la 14 Iulie cu putere retroactivă, pe ziua de 1 Iulie. A fost atât de urgentă chestiunea, încât nu s'a putut aștepta noua sesiune a Parlamentului și nici chiar sosirea în țară a M. S. Regelui. Cu toate că se știa precis, că e vorba abea de o săptămână-două.

Este clar și pentru orbi: guvernul a fugit de Parlament și a profitat de ocazie pentru a pune pe M. S. Regele în fața unui fapt împlinit!

b) Țara are nevoie de pace. De cât mai multă pace. Mai ales de pace confesională. Nu există suflet de român cinstit care să nu proteste și să nu condamne învrăjbirea religioasă dintre frați și să nu socoată nenorocire națională deslănțuirea luptei și urilor între cele două biserici românești.

Conducerea bisericii ortodoxe românești este de părere contrară. După nenumărate alte atacuri nedrepte, după atâta revărsare de dușmănie prin nimic justificată, vine acum să încoroneze acțiunea dihoniei și vrajbelor prin întemeierea unei vâdicii care nu are nici o îndreptățire și nici un alt rost de existență decât stricarea păcătoasă a Bisericii noastre unite cu Roma.

De mai multă vreme, ce-i drept, Biserica ortodoxă se plângea că are prea puține episcopii. Cu asta își justifica, adesea, și sporul puțin arătat în pastorație. A spus de atâtea ori chiar S. S. Patriarhul că are eparhii peste măsură de mari și cu neputință de chivernisit bine. Firesc era deci, dacă odată guvernul a socotit că se poate aproba în contul bugetului țării o nouă vâdicie, ca ea să se facă acolo, unde era necesară. Să se fi împărțit prea vasele chiriarhii din vechiul Regat.

Nu s'a făcut așa. Ci s'au rupt trei, zi: trei protopopiate din două eparhii ardelenice, nou înființate și ele și destul de mici, ca să se facă o vâdicie nouă pentru un număr de suflete ridicol de mic. — Se implântă sediul acestei eparhii în Maramureș, bine știindu-se că acolo, de veacuri, e o regiune complect unită și care, peste celelalte necazuri de care suferă, numai de sfășieri confesionale nu mai avea nevoie. Cele câteva parohii ortodoxe, înființate în Maramureș după unire, s'au născut în fărădelegi. Cu mreja ispititor vremelnice și cu ajutorul permanent al autorităților de stat, s'a pescuit în turburări trecătoare, s'au cumpărat conștiințe, s'au provocat nemulțumiri, etc., ca să se spargă marea unitate sufletească a Maramureșului. Rezultatele au rămas totuși, submediocre. Și tocmai pentru acest motiv, conducătorii ortodoxiei au decis implântarea unei vâdicii în inima Ma-

ramureșului unit. Vreau puteri nouă, plătite și susținute de stat, în apriga muncă a proselitismului și în sfășierea definitivă a unității sufletului din acel colț de țară.

S'a înființat în Maramureș nu o episcopie folositoare ortodoxiei, ci una de stricare a bisericii unite, de prozelitism păcătos și de dihonie confesională.

c) Nu ne surprinde însă nici răutatea, nici miopia ortodoxiei belicoase. O fanatică și nedreaptă ură ține învăluite mințile conducătorilor ei, de atâta vreme. Nu mai văd clar datoriile și lipsurile bisericii lor proprii; nu văd cât de greșită e calea pe care vreau să ajungă la unirea religioasă a tuturor Românilor; nu înțeleg supremul înțeles creștinesc și românesc al păcii și al armoniei, a muncii înfrățite în ogorul atât de înțelenit al sufletului neamului, unde este lucru din belșug pentru toți. Nu ne miră, fiindcă ei sunt fanatici incorrigibili.

Statul însă și guvernele lui nu pot invoca această scuză și nu pot cădea în această greșală periculoasă. Ci trebuie să aibă drept călăuză permanentă interesul neamului și nimic alta, dreptatea mai presus de toate, egalitatea, și prin ele, asigurarea păcii și armoniei confesionale. Statul nu se poate degrada la rolul de complice ascuns al unor halucinații care n'au altă țintă decât dărâmarea unei catedrale glorioase a neamului românesc. Statul nu se poate face unealtă a celor, din ură atavică, vreau să stingă rugul sfânt care a dat neamului nostru conștiință românească și i-a luminat drumurile învierii atunci, când pravoslavia îl condamnase la moarte perpetuă.

Totuși Statul nostru, prin diferitele guverne liberale care i-s'au perindat la cârmă, s'a dejosit la acest rol criminal.

Sunt bine cunoscute patimile Bisericii noastre din trecut. Nu le mai înșirăm. Ele toate se datoresc sprijinul acut ori fățiș dat de către uneltirilor neodihnite ale unor matadori pravoslavici. Avem și azi biserici luate cu forța și usurpate de ortodocși. Sunt și azi parohii de ale noastre fără sesiuni parohiale, pe când cele

ortodoxe fără credincioși, au sesiuni duble (ca cea din Aiud, bunăoară). Se cunosc, în deosebi, manevrele incalificabile, făcute toate sub scutul și cu ajutorul autorității de stat, pentru stricarea unității religioase a Maramureșului.

Deciziunea de mai sus a consiliului de miniștri le întrece și le încoronează pe toate. Ea s'a luat pe furiș, cu plină conștiință a vinovăției și complicității. S'a făcut în pripă, ca nu cumva să poată fi împiedecată de oamenii cu scaun la cap. Și mai mult decât atâta: ea era plănuită și hotărâtă de lungă vreme în gândurile celor care fericesc astăzi țara. Ni-se spune doar limpede, că noua eparhie are *"avere mobilă și imobilă dată anterior... și administrată, provizoriu"* numai, de către episcopii de Cluj și Oradea. Așadar pe vremea când în Maramureș nu era pui de ortodox (în afară de faimosul călugăr Bâznog și de celebrul fost vizitiu al familiei Mihali, azi mare preot și apostol pravoslavnic al codrilor maramureșului), pe atunci guvernele s'au fost gândit, cu părintească duioșie, la soarta viitorului făt pe care l-a dat jurnalul consiliului de miniștri din 14 Iulie 1937! — Destăinuirea este senzațională și puterea ei doveditoare definitivă.

Dacă la această lovitură dată Bisericii noastre se mai adaugă cele din trecut, precum și alta nu mai puțin moțată din ultima vreme — ciudatele metamorfoze prin cari averea fostei *"universități săsești"* ajunsă prin adevărată scamatorie, în proprietatea mitropoliei ortodoxe din Sibiu — ajungem la concluzia limpede și categorică: **guvernul liberal a fost și este complicele conștient al Sibiului în acțiunea lui de desființare a a Bisericii noastre unite cu Roma.** Toate declarațiile de dragoste față de biserica noastră, micile cadouri pe care le-a făcut ici colo unor partizani politici uniți, și de dragul lor, unor parohii ori instituțiuni, n'au fost alta decât praf în ochii lumii, care nu trebuia să vadă urzeala din umbră, țesută împreună cu *"neodihnii"* dușmani ai noștri, pentru învăluirea și distrugerea Bisericii noastre. Zămbitori la față cu mici ca-

douri de club în mână, guvernul liberal a fost mereu la spate pumnalul care trebuia împlesat în inima Bisericii noastre. Dacă până acum nu s'a putut afirma deschis acest adevăr, deocumă nu mai e nici un motiv de tăcere. Însă guvernul a dat cărțile pe față. El singur s'a declarat dușman al nostru!

În afară de aceste concluzii și învățăminte însă, deciziunea consiliului de miniștri nu a schimbat și nu a stricat nimic. Ura matadorilor ortodocși o cunoaștem de mult. Ea nu mai poate crește. Nici puterea ei de acțiune nu mai poate sporii. Complicitatea statului cu Sibiul a fost și până acuma. Mai periculoasă însă, fiind ascunsă și negată. De-acuma e pe față. Știm cel puțin cu cine avem de a face. Apărarea ne va fi ușoară. Și dacă până acum rezultatul uneltirilor a fost nul, de-acuma va fi zero. Din partea noastră privim zimbitori aceste manevre. Am văzut multe alte furtuni decât această conjurație a nepuțințioșilor.

Singurul păgubaș rămâne neamul. Va trebui să treacă peste el noul valuri ale războaielor lui de ură și învrăjbire confesională. S'o alie pe suflet autorii!

Exagerări păgubitoare. A-ți iubi neamul, creștinește, este un lucru firesc și o virtute creștină. A te lăuda cu asta, e respingător. Te pierde în teorii nebuloase despre naționalism a substitui acest sentiment religiei însăși, este o profundă greșală și o rătăcire păgubitoare. Așa se întâmplă, nu odată, la noi. Oamenii de necontestată bunăcredință cad în această eroare. Nu numai tinerii, pentru cari vântul ține loc de justificare, ci și bătrânii cărora cărora nu li-se pot lerta atât de ușor tulburările entuziaste.

Iată, de ex. reputatul scriitor Ion A. Brătescu-Volnești. S'a avântat la o serie de articole despre *"Huliganism"*. Spune în ele, frumos, multe lucruri drepte. Face însă și greșeli de nelertat. Așa în articolul publicat în numărul din 8 Iulie al *"Universului"*. Dr. Marin C. Ionescu rezumă în câteva puncte

□ □ Foiața „Unirii” □ □

O „istorie” a Unirii Românilor

Eram mereu frământați de revolta gândului că nu avem încă o istorie națională bine scrisă, în care să-și găsească fiecare locul ce i-se cuvenea după meritul faptelor sale. În deosebi, acest Ardeal cu trecutul lui de frământări și jertfe, era fals sau incomplet cunoscut. Nădejdele noastre se legau de infiriparea unei școale istorice ardelenice, cel puțin în jurul Universității din Cluj, fiindcă, dela Aug. Bunea încoace, cercetările istorice nu s'au mai bucurat de atenția cuvenită. Momentele istorice pe care le-am trăit, cu transformările pe care le-a adus Unirea dela 1918, cu oamenii ajunși pe neașteptate în posturi de conducere nevisate, au creiat o stare de psihoză bolnăvicioasă, din care nu mai putem ieși decât cu mare greutate. Superficialitatea — această soră bună a celui cocoșat fără merite — ca și reana credință în judecarea faptelor altora, a început să-și facă tot mai mult loc.

Numai așa ne putem explica apariția *"Istoriei Unirii Românilor"*, datorită fostului protopop dela Săliște, Ion Lupaș, azi profesor universitar.

Părerea noastră de rău este că, prin publicarea ei, a fost surprinsă buna credință a unei instituții quasi-oficiale, cum este aceea a *"Fundației Principele Carol"*, care ne obișnuise cu o samă de cărți bune și elegant tipărite,

destinate poporului. A fost surprinsă această bună credință poate datorită faptului că cel ce conduc fundația, ar fi dorit ca această carte să fie scrisă de un ardelean, ca un omagiu pentru imensul suflet ce l-a dat Ardealul acestei Uniri. Poate că, în interpretarea faptelor trecute, ardeleanul ar fi adus priviri nouă și interpretări juste, în felul acesta făcându-se dreptate multor nedreptăți.

S'a căutat, așa dar, *istoricul ardelen* și a fost găsit — profundă eroare — în persoana celui mai pătimăș dintre scormonitorii trecutului nostru — fapt recunoscut de toți cei care-i cunosc mai deaproape activitatea.

Di Lupaș, a avut marele merit că s'a născut ortodox, calitate care l-a făcut și istoric. Cu o condiție însă: să lupte contra bisericii unite pe toate căile, dacă i-ar sta în putere să nimicească toate documentele și cărțile în care e vorba despre biserica unită și despre Blaj și mai ales despre rolul pe care l-au avut în viața neamului.

Dovada o avem și în această *"istorie"*, în care uneltirile călugărului Sofronie, ori *"republica"* dela Ploești, ocupă mai multe pagini decât cele referitoare la Blaj și oamenii săi. Cu toate acestea, ca naivii să-l creadă, dsa vorbește într'un loc (p. 193) de *simțul dreptei judecări* ca o *"cerință de căpetenie pe care nu-și poate îngădui să o nesocotească nici o cercetare serioasă a mărturisirilor istorice. Cel îmbrăcat în platoșa lui nu va aluneca pe tărâmul prejudecăților păgubitoare adevărului"*.

Aceasta ar fi datoria unui *istoric*, dar d. Lupaș nu este decât un modest compilator de

date istorice, lipsindu-i simțul dreptei judecări și posibilitățile de sintesă și interpretare a faptelor istorice.

Ce putem aștepta dela cel care afirmă că: *"Dintre toate năvălirile barbare, aceea care l-a putut înrăuri mai mult (pe poporul nostru) a fost a Romanilor"*? (p. 14.) Până acum n'au auzit această gogomanie nici chiar din gura unui strein. Noi îi știam pe barbari, călăuziți nu de principii imperialiste și civilizatoare ca pe Romani, ci numai de instinctul conservării. Și atunci, cum rămânem cu afirmația lui Lupaș?

Dar spațiul nu ne permite să facem multe spicuri de natura aceasta. Ne vom restrânge la afirmații ca acestea, că Unirea cu biserica Romei a fost datorită unui vast plan de *"vânătoare sufletească"* (a Habșburgilor) izbutind a sfășia pe Români în 2 biserici potrivnice, ruptură cu îndepărtate urmări (p. 180). Aceste urmări n'au fost așa îndepărtate, cum știe o lume întregă și nici n'au fost nefaste pentru neam, cum lasă a se înțelege d. L., fiindcă atunci s'a înodat legătura cu apusul dela care am primit nobile idei de naționalitate și libertate.

Tinerii trimiși de Blaj la studii în strălucită nătaie, sau cei ieșiți de aici, au creiat ambiția culturală necesară unei uniri sufletești de mai târziu. Când nu-și găseau aici, în Ardeal, rosturile adevărate, treceau în principate punându-se în slujba aceluiaș ideal: înălțarea culturală a neamului.

Pentru aceștia toți d. Lupaș, nu are și el nici un vrea să aibă, înțelegerea necesară. Altele

in „Clasul Monahilor“ din 18 Iulie, aceste rătăcirii grosolane.

Talentatul nostru literat se lapădă de monoteismul creștin, fiindcă Evreii se laudă că el ni-l-au dat. Dacă-i așa, preferă să mergem la monoteismul de dinainte de Evrei. — Se lapădă de creștinism, fiindcă Evreii se laudă că dela el îl avem. Preferă „creștinismul“ care s'a practicat în provinciile locuite de Romani s'a 2000 de ani înainte de Hristos (!). — Din capul locului, zice scriitorul nostru, n'avem nici un motiv să ne mândrim că suntem creștini; dimpotrivă, nu știm cum să ne ascundem fața de rușine, când sub ochii noștri „creștinii Spanioli se întrecid ca cei mai primitivi păgânii“.

Cu drept cuvânt, Pr. Ionescu este îndigneat. „N'am citit până azi — scrie Sf. Sa — o palmure mai sălbatică a Bibliei, a creștinismului și a doctrinei lui Isus Hristos. Și e cu atât mai uluitor, cu cât ea răsare de sub condeiul aceluia ce ar fi vrut să mărească bunătatea și iertarea lui Isus până a-l cuprinde în sânurile ei și pe Iuda vânzătorul... Nu e bine să se amestece poezia în religie și naționalismul în credință. Arta a ascultat și trebuie să asculte pururea de religie; altfel e periculoasă“.

Praznic cu umbre

Ne gândim la *Dragomireștii Maramureșului* unde în zilele de 17—18 Iulie c. s'a ținut *congresul anual al Agrului eparhial*, cu Preasf. *Alexandru Rusu*, episcopul eparhial, în frunte, intelectualitatea română unită maramureșană a fost reprezentată în chip impunător. Înaltul ierarh, sosit aci încă de Sâmbătă (17 Iulie c.) a fost primit cu banderlu de călăreji, poartă de triumf și mii de credincioși, între cari și copiii de școală, premilitarii și echipa regală sub conducerea d. maior Iacobovici. La biserică a fost întâmpinat de preoșimea tractuală și preotul local, pâr. *Gh. Cosma*, care a și adresat Marele Păstor un inimos și cuprinzător cuvânt de

bun sosit. La vecernia ce a urmat a predicat pâr. *Iarlu Boros*, canonic de Bala mare.

Serbările și-au atins culmea a doua zi, Duminecă. S'a slujit în liber sf. liturghie arhierască la care a vorbit însuși ierarhul Alexandru, arătând din pilda SS. Părinți întruniți în săboare ce mare lucru e credința adevărată, și cât de fără frică trebuie mărturisită și apărată între orice împrejurări și față cu oricine. — Pentru nivelul sufletesc al credincioșilor noștri maramureșeni e grăitor din cale afară gestul marelui din această zi de mare praznic al credinței: *s'au cuminecat 2300 de înși*.

Congresul propriu zis s'a ținut după terminarea sf. liturghii. S'a început cu invocarea Spiritului Sfânt și s'a continuat cu vorbirea luminoasă a d. *Dr. Florent Mihdlyl*, președ. Agrului eparhial și cu saluturile reverențiale ale pâr. vicar *Ștefan Pop* (în numele Maramureșului) și a d. I. Berinde (în numele școalei). După care s'a dat cetire rapoartelor secretarului general și a casierului, ca să urmeze conferința dnei *Maria Berinde* (Femeia și Acțiunea Catolică), să se formuleze și expedieze mai multe telegramme omagiale și apoi să se încheie congresul cu votarea unei *Rezoluții*, pe cât de viguroase și de categorice, pe atât de oglinditoare a unor stări de lucruri ce nu mai pot să dănuiască fără să provoace indignarea a tot ce-i snflare română unită și fără să forțeze spre pedeapsă meritată mâna Atotputernicului și preadrechtului Judecător asupra celor ce și-au făcut meserie din nedreptățirea și jignirea până la sânge alor noștri. — Iată rezoluția din chestie:

„*Asociația Generală a Românilor Uniți din Eparhia Maramureșului*, întrunită în congres diecezan la *Dragomirești*, se oprește, după natură chibzuință, asupra următoarelor puncte de rezoluție:

1. La act cu mângâiere și satisfacție de activitatea mulțumitoare a organizațiilor parohiale... și îndeamnă pe toți membrii Agrului la o muncă tot mai conștientă și mai bine organizată.

2. Eunuță, că întărirea și progresul Bisericii și a așezămintelor ei de orice natură, sunt condiționate în primul rând de râvna și drago-

stea, care trebuie să inspire muncă și împreună lucrarea tuturor credincioșilor, dar nu poate să nu sublinieze, că pentru atingerea scopului măreț ce urmărește spre binele țării și al neamului, așteaptă concursul înțelegător și binevoitor al autorităților civile de toate categoriile. Se reclamă acest ajutor cu deosebire în direcție spirituală prin asigurarea libertății de a putea munci fără vre-o stângenire în biserică, școală, familie și societate, dar se așteaptă, ca el să nu fie refuzat în proporție dreaptă și echitabilă — nici pe teren material și aceasta nu numai dela comună și județ, ci și din orice surză regnicolară: Minister, Caps și altele, cari nu pot să nu aibă cuvenita înțelegere pentru atâtea biserici maramureșene începute cu ani înainte și încă neterminate.

3. La act cu mângâiere și satisfacție de frumoasa acțiune a autorității de stat, care a înțeles să înzestreze cu averi însemnat toate mănăstirile uneia dintre cele două biserici naționale, între cari și câteva de pe teritoriul acestei eparhii și îi place să creadă, că această acțiune se va continua înzestrând cu aceeași înțelegere și mănăstirile Bisericii noastre la fel de naționale, dintre cari avem pe teritoriul Eparhiei noastre mănăstirile Bixad, Moisei, Giulești și altele.

4. Atinsă în sentimentele sale naționale și patriotice e în dreapta se socoti nelndreptățită de felul cum autoritățile civile, și în special armata, se poartă față de serviciile divine ale cultului nostru din serbătorile naționale și dinastice și repetă cererea stăruitoare a tuturor congreselor ei să se reglementeze în sfârșit această chestiune dându-i-se o soluție echitabilă și mulțumitoare.

5. Constată, că sprijinul deghizat și, pe alocurea, chiar fășiș dat de autoritățile civile acțiunii prozelitiste a cultului ortodox, nu este numai în detrimentul activității pozitive a bisericii noastre, avizată astfel mereu la acțiuni defenzive, ci primejduiește, prin slăbirea unității și solidarității cetălenilor români dela această graniță, chiar și ideea de stat. Insistă deci cu toată puterea, ca acest sprijin să înceteze odată

dar fi putut face constatări de felul acestela: „Cei trei mari dascăli ai neamului: Micu Klein, Șincal și Malor, prigonii de cei ce ar fi fost dator să-i ajute, au pribegit spre Buda, capitala Ungariei, și s'au stins între streini. Fiul tânărului din Avrig, Gh. Lazăr, alungat și el din pământul Transilvaniei, pare a fi avut în mai mare măsură darul să pătrundă taina vremilor viitoare. De aceea a pornit spre București, de unde avea să răsară în curând soarele redemptării naționale pentru toți filii poporului. Această îndreptare spre apus a unora, spre miază-zi-răsărit a celuilalt, își poate găsi tălcirea în faptul că pe cei dintâi a isbatit a-i *desrădăcina încâtva dela tulpina neamului înalte școli streine*, picurându-le în suflet oarecare neîncredere în viitorul neamului „șismatic“, câtă vreme credința lui Gh. Lazăr în viitorul neamului, din care s'a ridicat, n'a putut fi egaduită prin nici o școală streină, oricât de înalte i-ar fi fost învățăturile“ (p. 212).

Nici că se poate o judecată mai îngustă decât aceasta. Cei trei deschițători de drumuri și răscolitori de suflete, au mers la Buda pentru că școalele streine le-a sdruncinat credința în viitorul neamului, când fiecare clipă a vieții lor a fost jertfă pentru acest viitor? Cât privește pe Gh. Lazăr, acesta avea înainte l un drum trasat, avea activitatea de câteva decenii, a acestor „neîncredători“ în neam și care activitate începuse să dele roade chiar și în principate. „Protopopul dela Reghin“ — cum îi place „protopopul dela Săliște“ s'a numească pe Petru Malor — își publicase

„Istoria Românilor“ la 1812, iar Gh. Lazăr a mers la București abia peste 6 ani, răstimp în care multe se schimbaseră și în mentalitatea de acolo în contactul cu ideile „așa zisei școli transilvane“. — Dar de ce am mai insista?

O singură dată, admite d. Lupaș, că legăturile de neam nu le slăbiseră prea tare nici uniții. Când amintește de Inocențe Micu, episcopul martir. Acesta „a chemat, la Blaj, în vara anului 1744, un sinod în care a spus că de va isbuti a se mai întoarce acasă, nu va sta la îndolală să treacă cu oamenii săi peste munți. Oricât de mult s'ar fi îndreptat el, în cele bisericești, împreună cu preoșii blăjeni, spre legea împăratului din Viena și a papei din Roma — nădejdea sufletului lor abuciumat și chinuit căuta totuși scăpare spre răsărit: peste munți în sf. legături străvechi cu Țara Românească“ (p. 114).

Acestea sunt cuvintele care se spun despre Inocențe Micu, acest mare, poate cel dintâi mare Român, care trasase, în linii mari, programul politicii românești de mai târziu și despre luptele cărula din dieta dela Sibiu și dela Curtea din Viena, *istoricul* nostru nu amintește nimic.

Să continuăm apoi cu ignorarea totală a activității naționale desfășurată la Blaj în preajma anului 1848, an oarecum hotărîtor în evoluția poporului român din Ardeal; cu tăcerea rolului Blajului la întemelirea „Astrei“, cu ignorarea atâtor bărbați de samă, bunii români, ridicați ori trăiți în Blaj — ca I. Micu-

Moldovan, sau „Moldovănuș“ cel care trimetea pe elevii de aci eliminați pentru purtarea tricolorului, în vechiul regat, ori pe Aug. Bunea, care în discursul său ținut la Alba Iulia prevestise Unirea cea mare?

De ce am pretinde însă toate aceste fapte și multe altele, dela dl Lupaș, care face din credința catolică *legea papei* din Roma și a împăratului, când ea trece pe deasupra muritorilor, lege a lui Hristos-Dumnezeu, când orizonturile gândirii sale sunt atât de mărginite?

Ceeace e dureros pentru noi — și am repetat o de atâtea ori — e, că în mintea multora încă de talia dlui Lupaș, s'a înscăunat ideea atribuirii *meritelor* naționale exclusiv ortodoxiei și reprezentanților ei, deși dacă s'ar pune în cumpănă toate marile fapte atunci s'ar vedea că aceasta atârână de partea noastră.

Faptele, oamenii, împrejurările, Ardealului își așteaptă cercetătorul obiectiv, altul decât d. Lupaș, care ne-a dat o carte plină de false interpretări, deși credem că a sosit vremea ca să fim sinceri cu noi înșine și drepti cu toată lumea.

Păcat, așadar, de banii cheltuiți cu tipărirea ei, păcat de ratarea unei frumoase intenții Auguste, de a avea, pe înțelesul tuturor o adevărată „Istorie a Unirii Românilor“.

Prof. Virgil Stoica

Citiți și răspândiți „UNIREA“

pentru totdeauna, sub toate formele lui, pentru ca întreg aportul spiritual al Bisericii noastre să poată fi cheltuit exclusiv în munca pozitivă de consolidare a Țării.

6. Ingridorați de aceste manifestări dăunătoare consolidării neamului și iubitei noastre Patrii, dar încrezătoare în puterea de viață a Bisericii, cere ca toate forțele ei să fie îndrumate unitar, ca prin muncă bine ordonată și conștientă prin exploatarea deplină a tuturor mijloacelor de acțiune și luptă să poată atinge pe întreaga linie ținutele sublime înscrise pe flamura-i creștinească purtată de mâini românești.

Fie ca avertismentele acestui congres eparhial să deschidă odată ochii celor ce se complac într'un somn vinovat. Opera răutății oricât ar fi de avansată și de cu șiretenie înche-gată, poate fi oprită și cu un ceas înainte de ce ar deslănțul furtuna. — O să vedem!

Sfințiri de biserici. Socot amănuntele de prisos — mai ales când spațiul gazetei nu admite, cum e cazul — întrucât afară de mici și neînsemnate abateri, lucrurile se petrec aldoma, ori de câte ori se fac sfințiri de biserici: arhiepiscopul își are suita din „centru”; e întâmpinat sărbătorește încă înafară de comună; e condus cu alaiu la vechea biserică; e călduros bineventat și tot călduros răspunde urărilor de bine; primește buchete de flori și dă binecuvântări; la actul sfânt al târnosirii de a doua zi de regulă e o aglomerație de popor cât nu mai încap lumea în biserică; arhiepiscopul predică la slujbă; împărtășește pe cei ce se apropie de Sfânta Masă; urmează recepții, masă comună; câte odată și câte o scurtă vizită prin parohie și apoi se ia drumul reședinței. Repet, cu mici abateri, acesta-i „tipicul” arhiepiscopesc. — Acestea premiându-le, trec la slujba cronicarului silit să facă dări de seamă în stil telegrafic.

1. Sfințirea bisericii din *Bicazul Ardelean* a avut loc în 17—18 Iulie c. Arhiepiscopul consacrat a fost I. P. S. pâr. mitropolit *Alexandru al Blajului*. Aci și la următoarele alte două sfințiri de biserici înaltul ierarh a fost însoțit de blăjenii: Gh. Dănilă, canonic; Aug. Folea, dir. Cancel.-Metrop.; Dr. Septimiu Todoran prof. de religie și clericul I. Târziu și N. Florea. Înainte de a merge la Bicaz, pâr. mitropolit a vizitat tractul Gheorgheni. Construită încă în 1932, biserică acum consacrată a costat 1.426.564 Lei. — Pâr. Toader Chindea, preotul local, ca și credincioșii Sf. Sale, au toate motivele să fie cuprinși de cea mai sfântă mândrie.

2. Cronologic imediat după Bicaz (în 19—20 Iulie) a urmat *Dămuș*-ul pâr. Aurel Busoiu. Neșarmurită bucurie românească și creștină și aci: s'au cuminecat 250 persoane (la Bicaz 200) Prefectul județean, d. Dr. V. Oșlea și-a ținut de a sa datorință să cinstească și această serbare, ca cea dela Bicaz, cu prezența sa. La banchet, toastând pentru I. P. S. Mitropolit a rostit un cuvânt care știm că nu-i numai cuvânt de ocazie: „Să credeți că mi-am făcut numai datoria când am dat concurs nelimitat bisericii naționale”. Printre preoții concelebranți la liturgia arhierescă de aici și din Bicaz s'a remarcat pâr. Artemiu Boeriu, protopop. — În după amiaza praznicului Sf. Ilie arhiepiscopul a făcut *vizite canonice* în parohiile: *Polana Mărului* (preot local: Gh. Câmpeanu) și *Valea Bradului* (preot local: Victor Barna), iar în ziua următoare, 21 Iulie c., a vizitat parohia *Telec*, păstorită de pâr. Ioan Moldovan. Marele păstor a fost primit cu însuflețire de nedescris pretutindenea.

3. La puține zile după aceasta, în 24—25 Iulie c., același neobosit arhiepiscop a săvârșit târnosirea bisericii noastre din *Șarmaș* (jud. Mureș) La sf. liturgie arhierescă din 25 Iulie c. au luat parte cel puțin 4000 credincioși (s'au cuminecat 150 de inși). Biserica mare, pictată

cu gust și simț artistic de d. Zeiler, e o po-doabă a locului și a jurului și va fi, pe vremuri de neprevăzut, bucuria cea mai curată a păstorului și a turmei păstorite acum de pâr. A. Brumboiu (fiul pâr. A. Brumboiu dela Făgăraș, prezent și Sf. Sa la această serbare) precum și a urmașilor lor. Autoritățile administrative cu d. Dr. Porubsky, prefect județean, în frunte, au participat și ele la bucuria sfântă a șermășenilor. Asemenea și preoșimea învecinată (pr. Neamțu, Socol, Gergely, Pașca, A. Boeriu, Suciuc, și fostul preot al Șarmașului, pâr. Codarcea).

4. Casa Domnului din *Budești* (jud. Cluj) a consacrat-o Preasf. *Ioan Bălan* al Lugojului în aceleași zile (17—18 Iulie) când pâr. Mitropolit se ostentia cu aceeași slujbă la Bicazul Ardelean. Blajul, de care se ține parohia Budești păstorită de pâr. V. Micu, și-a avut și el reprezentanții săi la acele mari și sfinte momente în persoana pâr. Victor Pop, canonic; preotul profesor Filip Pop și clericul absolvenți A. Hulea G. Sălăgean și T. Muntean. Slujba arhierescă (în săbor de 16 preoți) a fost ascultată de peste 5000 de persoane. S'au cuminecat peste 200 de inși. — Preamărit să fie Domnul pentru toate! (*N. Drumeșu*).

Echivoc vinovat*)

Constatăm zilnic că un val imens de lălcizare se ridică în jurul ostrovului ecleslastic. Este un flux poate de nebiruit, dar nu și vrednic de aprobare înfățișarea, omului bisericii nu trebuie să fie echivocă. Dacă au țesut nu știu pe unde, legi cari tind să camufleze pe preot și să-l piardă printre civili, trebuie să susținem, cu toată tăria, că aceste legi sunt tendențioase.

Concepția cea străveche și cea sănătoasă este că preotul nu trebuie să se confunde cu cei ce nu sunt preoți. Nu suntem bucuroși deloc când vedem pe obrazul și pe capul tinerilor noștri clerici că briciul și foarfeca au șovăit și au scos o operă hibridă. Vă mărturisesc că asemenea „treisferturi” la barbă și „una a doua” la cap mă întristează și mă includează.

Dacă preoșimea noastră nu poate să mai rabde barba patriarhală și pletele sfinților noștri popi de altă dată, să se radă și să se tundă deabinelea, adoptând înfățișarea clerului occidental. Dar variațiile, fantaziile, originalitățile de astăzi vorbesc rău despre creșterea și despre serlozitatea noastră sacerdotală.

Aceleași pesimiste observații trebuie să le facem și în privința costumului ecleslastic. El este obligator și este uniform. Preoții unei biserici nu sunt soldați cu schimbul, ci sunt soldați pe toată viața. În portul hainei noastre, trebuie să dăm pe față un accentuat spirit militar. Un soldat trebuie să poarte un forma unității sale și trebuie s'o poarte cu un ritm special, cu o autosupraveghere care șade bine. La fel este și cu preotul. Poate să fie cald, cum este în aceste zile de Iulie. Unui preot nu i-se iartă neglijențele, alintările și.. simplificarile pe cari și le pot permite concetățenii săi civili.

Un preot poate să fie călător, în concediu, în vacanță, în vilgiatură... Toate aceste ocazii sunt pentru el binevenite ca să predice, fără vorbe, serlozitatea lui sacerdotală și sacra convingere pe care el o are despre militanțismul preoțesc. Jalnici sunt preoții cari se lasă biruiți și anulați de restaurant, de excursie, sau de plajă...

*) Totdeauna cumpănitul și creștinește văzătorul biserican *Gala Galacton*, a scris rândurile de mai sus pentru *Curentul* (26. 7. 37). Le reproducem însă și noi, fiind siguri că numai folosii pot și cetitorilor noștri. (*N. R.*)

Setea, căldura, foamea și orice împrejurare, oricât de grea, nu trebuie să ne biruiască. Bodega, cafeneaua, restaurantul pe trotuar, grădinile cu lăutari... sunt bune pentru toată lumea, dar sunt contra indicate pentru preoți. Și dacă, în conștiința ta, nu ești condus ca așa este (cecece ar fi un dezastru...) cogeti cel puțin că zmințești pe cei ce stau în jurul tău.

Poporul nostru (pentru cuvinte ascunse cari ar trebui cercetate), nu e bucuros să se întâlnească cu preotul, în locuri prea profane și la petreceri prea întrecute... Aș zice că este ceva din simțământul lui Sem și al lui Jafet, cari, aflând că Noe, tatăl lor, a adormit de vin, și stă desgolit, în gârlicul bordelului, au mers la el, deaîndărătălea, și l-au acoperit cu un burnuz...

Dar trebuie, oare, să așteptăm ca poporul nostru să ne acopere cu burnuzul lui Noe? Ar fi prea târziu! Purtarea noastră cea de sub ochii oamenilor trebuie să fie o ținută exactă și superioară a preocupărilor și a convingerilor noastre.

Când în cafenea sau în bodegă ești mai... comod decât un lalc, cum să mai mi-aducă aminte de hirotonia ta? Când treci printre noi, mai mult... reformat decât reglementar ce să mai cred eu despre raporturile tale cu dogmatica ortodoxă?..

Scumpe frate întru Domnul, care, în această zi când mă citești, ești poate de plererea că greșesc ori că exagerez, dă-ți seama că emancipările noastre exterioare, și mici și mari și pare că nevinovate, ne-au dus pe neșimțite, la un capitol neașteptat de neașteptate emancipări dogmatice!

Această foarte încetă și, al zice, indiferentă reformă exterioară merge pe nevăzute, dar mână în mână, cu alta mult mai gravă!

Gala Galacton

Știri mărunte

Parlamentul Brasillei omagiază pe Sf. Părinte. Din prilejul aniversării împlinirii alor optzeci de ani dela nașterea Supremului Pontifice Pius XI, un grup de 40 deputați au înaintat o moțiune în care se cerea să fie prezintate Sfântului Părinte omagiile Camerei din Rio de Janeiro printr'un act al Puterii legislative brasiliane, și încă prin mijlocirea Președintelui său. Moțiunea a fost primită fără discuție. În aceeași zi, în Senatul aceleiași metropole, s'a rostit un discurs omagial în care a fost reliefată opera titanică a actualului Cap al creștinătății, subliniindu-se că numai calea indicată de Pius XI duce la adevărata lumină și poate scăpa omenimea de haosul spre care pare că merge scufundându-se tot mai mult.

„Apărătorii” Biscaiei catolice. Din nepricepere, ori pentru a induce pe neorientați în eroare, o seamă de gazete fac din bolșevicii spanioli apărători ai creștinismului roman în Biscaia de sub călcăiul lor. Faptele însă grătesc împotriva. Câteva din aceste fapte grăitoare: (Le dăm după *Osservatore Romano* 24. VII. 37): În provincia Santander biserică din Cuevas a fost distrusă. La Nocela statuia Precurarei a fost asvârlită în câmp din capelă. Bisericii din Cisna i-s'a dat foc, iar icoanele sfinte au fost aruncate în piața publică. Biserica din Turon a fost prefăcută în casă privată, iar clopotnița ei a fost distrusă; cea din Collada a fost dărâmată; cea din Llanes a fost jefuită; cea din Figadero transformată în club comunist; altarele profanate, icoanele sfinte sfărâmate; cea din Barceña făcută una cu pământul, iar doi preoți împurcați. Tot așa și cea din Baniques. Călugării din Santillana expulsați; mănăstirile călugărițelor

clarise și a dominicanilor distruse; clopotele bisericilor din Santander topite, obiectele de valoare vândute. — Toate acestea la ordinele și sub conducerea unui anumit Jesus Otero, delegat comunist pentru Cultura din Santillana del Mar.

Scupcina aprobă concordatul cu Vaticanul. Proiectul de lege privitor la Concordatul Jugoslaviei cu Vaticanul a fost votat de Scupcină cu 166 voturi pro și 128 contra. Premierul Staiadinovici, în cuvântul rostit pentru partizani, a scos în relief importanța actului săvârșit și i-a lăudat pentru curajul de a lua lupta cu îngustimea judecării aliată cu reaua credință pentru a zădărnici un lucru bun. »Dacă matadorii opozității, ca Jivcovi și Jestic, căruia i-se datorește proiectul Concordatului, ar fi fost, politicește, mai morali, partidul lor nu ar fi fost atât de ostil Concordatului. — La înmormântarea patriarhului Varnava, un înverșunat adversar al Concordatului, mort chiar în noaptea zilei când acesta a fost votat de Scupcină, n'a luat parte nici un membru al guvernului. Furia habotnicilor e mare. Se semnalează și ciocniri de stradă cu morți și răniți.

Locale. Vineria viitoare, de praznicul Schimbării la față, va predica în catedrală p. Dr. Leon Sârbu, duhovnicul Seminarului Teologic, iar Dumineca ce-i urmează va predica p. Dr. Ioan Suciu, prof. de religie la liceul de băieți.

— Seria primă de premilitari (90) concentrați aici dela 11 Iulie c. pentru muncă de folos obștească și găzduiți în Seminarul Teologic, a plecat la vatră, ca să facă loc seriei a doua. Grație grijei și conștientizării d. loc. col. N. Negulescu și a ajutoarelor Dsale, vremea petrecută la Blaj de premilitari a fost într'adevăr vreme bine folosită. De notat că, pe lângă exercițiile militare și munca brațelor, premilitarilor noștri li-s'au prilejit zilnic și ocupații intelectuale: conferințe, ținute de p. A. Merckx și profesorii: Bucur, Chinezu, Stoica, Vultur, Neda, Manculea, Veliciu, Steichiu, Barna, I. Pop-Câmpeanu, V. Cristea ș. a.

Deputații catolici din Camera Poloniei, după o încreștere din Varșovia, adusă de *Maly Dziennik*, au încheiat între dânșii o convenție ce-i ridică mult în stima obștească. S'au înțeles adecă — indiferent de gruparea politică ori regională căreia-i vor fi aparținând — să-și coordoneze activitatea cu privire la toate chestiunile și problemele ce interesează direct biserica nașterii lor. Abstrăgând dela aceste libere sunt cu toții să activeze după idei și criterii personale în orice alte chestiuni și probleme, făcând și pe mai departe parte din grupările politice și regionale cărora le-au aparținut până aci.

Caritatea creștină sub acuză. Ziarul nazist *Angriff* are, într'un număr mai proaspăt, o ieșire violentă împotriva Bisericii germane. Motivul: »Biserica asta umblă să-și facă aliați în lupta contra național-socialismului. Dovadă faptul că ep. Preysing al Berlinului a rânduit rugăciuni pentru pastorii »Bisericii confessionale evanghelice« de curând arestați. În legătură cu această ieșire, *Reichspost* din Viena observă: »Biserica Romei e mereu probozită, chipurile, pentru că ar alimenta desbinarea spirituală în sânul poporului german. Când însă dovedește, ca în acest caz, că acuza e falsă, și când dă lecție de solidaritate creștină, tot ca-i vinovată și urmarea e că-i bănuită«. — Asta se cheamă logică anticatolică. Naziști, bolșevici, francmasoni, sectari, într'asta una sunt.

Inchiderea prăvăliilor. Prăvăliile de coloniale, magazinele de alimente și băcăniile n'au fost omise dela orariul de vară fixat prin decizia Ministerială Nr. 28490, 1937, ci acestor magazine li-s'au menținut orariul de deschidere și închidere prevăzut la Cap. A. Art. 2. din decizia publicată în Mon. Of. Nr. 144—1925, adică

în tot cursul anului închide între orele 13¹/₂, 15¹/₂, iar seara la ora 20. Decizia Ministerială nr. 80974—936 privește magazinele mixte de alimente — acelea cari vând și art. de băcănie — cari fiind asimilate băcăniilor, sunt obligate să aplice deasemenea tot anul orariul de deschidere și închidere menționat în aceea decizie.

Mulțumită. Curatorul bis. greco-catolice române din *Ardusat* (jud. Satu-Mare) aduce și pe această cale viile sale mulțumiri dlui *Dr. Valeriu Pop*, Ministrul Industriei și Comerțului, care a binevoit a dăru pentru continuarea lucrărilor bisericii noastre, în curs de clădire, suma de *Lei 50.000* (cincizeci mii). — Bunul Dumnezeu să primească acest prinos. — *Ardusat*, la 27 Iulie.

† Ioan Doboși, arhidiacon on. și fost paroh în Gherța Mică, a trecut subit la cele veșnice în ziua de 20 Iulie c., într'al 75-lea an al vieții și după o jumătate de veac petrecută cu cinste și devotament în slujba altarului. — Facă-i ceriul parte cu dreptii!

Telefonul „Unirii“

B. Cluj. Am aflat și noi, din gazete, incredibila veste: »Cazul Sapieha a fost lichidat«. Și încă prin intervenția delegatului Sfântului Scaun. Episcopul polonez ajuns la conflict cu guvernul său din pricina unei atitudini misterioase față de sicriul mareșalului Pilsudski, de-acuma e în pace. În pace și guvernul și opinia publică. — Rău, cum nu se poate mai rău. N'avea altă treabă delegatul Papei? Ce i-a căsunat să facă pace? Nu și-a dat seama, papistașul, că în felul acesta distruge un suflet de creștin ortodox de pe malul Someșului. Nu s'a întrebat, ce se va alege de biata gazetă a d-lui Matei dela Cluj. Cum va mai scrie d-lui acum despre tulburările grozave pe care le provoacă, automat, în toate țările pământului, orgoliul și ambiția nemăsurată a Papalității? O, bietul domn Matei! Tare ne e milă de el și de logica lui nemaipomenită!

A. București. Fără nici o îndoială, vizita făcută Franței de către Cardinalul Pacelli și felul mult grăitor cum a fost primit de populație și de către autorități, rămâne ca un moment de mare însemnătate nu numai pentru evoluția raporturilor dintre Vatican și republica franceză, ci și pentru politica mondială. Așa se explică interesul mare pe care i-l-a acordat presa din toată lumea. La noi, firește, țară »adornant« ortodoxă, se insistă mai puțin asupra unor asemenea lucruri. S'a scris totuși, și la noi, altceva. Reținem aci câteva rânduri, foarte juste, scrise, în »Dreptatea« din 26. 7. 37, de către d. *Octav Livezeanu*, care face o sugestivă paralelă între »Goering și Pacelli«, încheind astfel: »Impotriva voinței Domnului, care cere pace, în contra bisericii care trebuie să fie pentru înfrățirea oamenilor, D. Goering a propovăduit ura și uciderea. — La dânsul acasă, în Germania căzută pradă diavolului național-socialist, conflictul dintre regimul hitlerist și biserică e de mult deschis. — D. Hitler după ce a ocupat și scaunul șefiei de stat, rămas liber după moartea lui Hindenburg, vrea să dărâme și pe Hristos. O nouă religie păgână își face loc în Germania nazistă. Conflictul cu biserica a luat forme grave. — Cardinalul Pacelli vizitează Franța cu o misiune foarte semnificativă. La Lisieux ca și la Paris, trimisul Papei a mers ca un apostol al păcii, ca un adversar al provocatorului dela Berlin și al persecutorilor creștinismului. — D. Hitler a ars prea repede unele cărți. Le-a ars înainte de a le consulta. Ar fi putut învăța din ele că toate conflictele cu biserica, s'au terminat într'un singur fel. — D. Mussolini, prudent, a evitat un asemenea sfârșit. Faptul încheiat cu Vaticanul la 1929 l-a pus la adăpost. — D. Hitler continuă războiul cu biserica; pe propria sa piele. — Fiindcă până la sfârșit, tot binele învinge răul, tot Hristos răpune pe Antichrist, tot pacea va fi stăpână în lume și războiul va fi blestemat. — Așa este!

P. Galtiu. Aveți dreptate. Trebuie să ne felicităm, că n'am ascultat, la timpul său, de sugestiile celorce doriau să avem și noi o »Oaste a Domnului«, ca cea dela Sibiu. Inspirație și factură protestantă, imitație sectantă, ea nu putea fi cuprinsă în rânduiala noastră. De altfel chiar în ortodoxie, sfârșitul ei e lamentabil. Acela care i-a fost sufletul și întemeietorul, P. Trifa, a fost cate-risit. (Nu căutăm aci de ce »Predania« din București comentează așa: »la capătul unui senzațional proces dogmatic și financiar în care judecător și parte a fost însuși patronul »Oastei«, Mitropolitul Dr. Nicolae Bălan«). A dus cu sine, firește, o bună parte a oastei. Cealaltă îl urmărește acum pe P. Trifa, de moarte. Unul din conducători, d. Mircea Suciu-Sibianu merge atât de departe în mânie, încât, în »Oastea Domnului« din 20. 7. 37 scrie textual: »Cine-i mort pe câmpul de onoare și de bătaie se îngroapă cu cinste, cine-i rănit se îngijește, cine-i trădător se împușcă. Oastea trebuie să învingă, trecând chiar peste cadavrele morților și trădătorilor ei«. La aceste rânduri revista »Predania« din Iunie 1937 face următorul comentariu: »Evident! Indemn la asasinarea lui Iosif Trifa. El este trădătorul, care trebuie să fie »împușcat«. Sugestia este clară. — Servită, se înțelege, printr'o asemănare »ostașească«. Nu știm, încă, dacă Iosif Trifa s'a adresat parchetului și a cerut ocrotirea legilor, împotriva »ostașului dizident«, medic de meserie și ostaș de »vocație«. Dar unde a fost cenzura? — Iată, cititorule, ce fel de »duh« s'a revărsat peste »ostași« (ai Domnului!) în »Ierusalimul« flăclierilor »luminilor« »mlădițelor« și »strejerilor«, în care *Secaș*, încă necaterisit, împlinește funcțiunea de »procurator« al unui abil (?) »pontifex maximus«.

Am primit abonamentul pe 1937: T. Timișoara; Oficiul parohial Tăud; Dr. B. Cluj; Oficiul parohial Sântărtinul de câmpie (pe 1/2 an); I. Cluj (pe 1/2 an); S. Ardușat; V. Aiud (pe 1/2 an); Oficiul parohial, Mierța; Oficiul parohial Odorheiu; Ordin. Premonstratens, Oradea (pe 1/2 an); M. Beiuș; P. P. Iezuiți Satu-mare; Oficiul parohial Vulcan; Biserica gr. cat. Veștem.

Dr. B. Timișoara. Confirmăm primirea sumei de Lei 400, abonament pe 1935 și 1936.

L. Tarna Mare. Abonamentul e achitat până la 30. VI 1937.

Ș. Năsăud. Am primit 200 Lei. Achitat până la 15 V. 1938.

S. Șimleul-Silvaniei. Am primit abonamentul pe anul curent.

Primiri la Teologie

A) In Seminarul din Blaj

Cu termenul de 15 August a. c., Preaven. Ordinariat al Blajului a publicat concurs de primire, în următoarele condițiuni:

1. Pot să petiționeze numai tineri români gr. catolici, cari au diploma de bacalaureat dela liceu clasic. 2. Petițiile adresate acestui Ordinariat Arhiepiscopesc să fie scrise de însuși petiționarul, indicându-se adresa exactă, la care doresc să se trimită rezoluția.

La petiție se vor alătura — sub sancțiunea de-a nu fi luate în considerare — următoarele documente: a) *Extras de botez, dela preot.* b) *Certificat de naștere* dela ofițerul stării civile. c) *Diplomă de bacalaureat* dela liceul clasic, în original, ori o dovadă autentică a direcțiunii școlare competente cu nota obținută la absolvirea ultimei clase din religie și la purtarea morală. d) *Certificat* dat de către profesorul de religie al petiționarului, în care se va arăta părerea asupra vocațiunii petiționarului. Certificatul se va da *confidențial* și se va trimite *direct* Ordinariatului Arhiepiscopesc. e) *Certificat medical* despre starea sănătății, făcându-se mențiune expresă, că petiționarul are organele principale (văz, auz, ș. a.) normale, că este fără defecte trupești, și astfel este apt pentru serviciul preoțesc. f) O declarație a părinților ori a tutorilor, făcută în fața preotului local și a doi martori, admiși de lege în vigoare, că se obligă a restitui Seminarului, în cazul când acesta ar trebui să părăsească Seminarul, din vina sa, ori dacă, proșindu-se, nu ar servi în Arhidieceză.

Fiecare student teolog din Arhidieceză va selvi pe anul școlar 1937—1938 taxa de 4000 (patru mii) Lei pentru întreținere, în afară de taxa de înscriere, care la cei din anul I, este 1000 Lei; iară la ceilalți, 500 Lei, pe lângă taxa la fondul de penslune al profesorilor care e de 120 Lei, pentru fiecare.

Concurenții admiși în chip provizor, pe baza actelor trimise se vor prezenta la Blaj numai după ce vor primi avizul corespunzător.

Fiecare cleric e dator să-și facă revedere și să-și cumpere cingul, în prima lună a anului școlar.

B) Pentru străinătate

Cu acelaș termen de 15 August, se publică concurs de primire pentru completarea a lor 4 locuri în *Colegiul Pontifical Pio-Romeno* dela Roma, pentru alumi, cari doresc să-și facă studiile teologice acolo, spre a se pregăti pentru preoție în stat celibatar.

Petițiile concurenților vor întruni și ele condițiile de mai sus sub A p. 1—3 și p. 5. În plus, declarația, că doresc a îmbrățișa statul celibatar.

C) La Oradea

Concursul de primire la Teologie în *Dieceza Orăzii*, se va ținea în ziua de 23 August crt. la *Reședința Episcopescă din Oradea*. Cererile prevăzute cu extras de botez, diplomă de bacalaureat, certificat de moralitate dela paroh și catehet, se vor înainta până la 20 August. Taxa de întreținere e 4000 Lei. Toți aspiranții în 23 August orele 8 dim. se vor prezenta la vizita medicală în Seminarul teologic.

Școala Inferioară și Superioară de Menaj
„SFÂNTA TEREZA“
 Cluj, Strada Avram Iancu Nr. 58

PROSPECT

Școala are două cursuri: 1. Cursul inferior. 2. Cursul superior și 3. Anul de practică pentru absolvenții cursului inferior.

1. **Cursul inferior.** Cursurile durează 4 ani și au de scop să desvolte în viitoarele stăpâne de casă, gustul și priceperea pentru conducerea casei și a familiei și să pregătească elevii pentru continuarea studiilor în secția normală de specialitate, care le dă dreptul de maestrie la școlile de menaj.

Cursul constă din studii teoretice și aplicații practice în atelierele de bucătărie: de mână, spălat, călcat, lucru, țesut și ornamentație.

Condițiile de admitere: În clasa I. cursul inferior se primesc elevii absolvenți de curs primar. În clasa II. se primesc elevii care au promovat clasa I. a unei școli cu caracter secundar, iar în clasa III. elevii care au promovat clasa II, a unei școli cu caracter secundar, elevii care au făcut o școală de menaj rurală cu III clase, precum și cele care au cursul complementar complet. În clasa IV. se primesc absolvenții școlii profesionale gr. I. și absolvenții cursului inferior de liceu.

Dacă cererile vor fi mai multe ca numărul locurilor vacante, elevii vor depune un examen de admitere la limba română și aritmetică, din materia învățată în clasa precedentă.

Elevii sunt interne și în mod excepțional se admit a fi externe, dacă părinții locuiesc în oraș.

Inscrierea elevilor se face la cancelaria școlii între 1 Iulie și 15 Septembrie. Cererile de înscriere vor fi însoțite de următoarele acte: Certificat de absolvire, certificat de naștere, de naționalitate, botez și vaccinare.

Școala este etatizată, însă întreținerea, plata profesorilor și a personalului este suportată din taxele elevilor, deci unica sursă de venituri.

Pentru întregul an se plătește o taxă globală de 10.000 Lei, pt. cl. IV, 8000 internat, 2000 taxă școlară, iar cl. I. II. III. 9000 Lei, 7500 internat, 1500 taxă școlară, în care sumă se cuprind toate taxele școlare și de întreținere în internat.

Elevii care sunt în oraș și vor să fie externe, în condițiile de mai sus, vor plăti o taxă școlară de 2000 Lei. La înscriere se va plăti 2000 Lei. Plata taxelor se face în 4 rate: 1. La intrarea în internat se va plăti suma de 3000 Lei. 2. În Decembrie 3000 Lei. 3. În Martie 3000 Lei.

2. **Cursul normal de gospodărie,** are de scop pe lângă formarea femeii pentru viață a-și conduce cu demnitate, pricepere, căminul și familia sa, precum și formarea viitoarelor profesoare de gospodărie de la școlile secundare de orice grad, cum și profesorele de științele menajului de la școlile de menaj de orice grad.

Sunt admise la acest curs, anul I.: bacalaurate, absolvenți de liceu și școli normale de învățătoare.

Cursurile durează 2 ani și sunt teoretice și practice, în atelierele de bucătărie: spălat, călcat, lucru de mână (croi), țesut, tricota și ornamentație.

Dacă numărul celor înscriși este prea mare, atunci se va depune un examen de admitere sumar după terminarea examenului de bacalaureat din sesiunea Septembrie.

Inscrierile se fac între 1 Iulie și 25 Septembrie la cancelaria școlii.

Cererile de înscriere vor fi însoțite de următoarele acte: Diploma de absolvire liceului, bacalaureat sau diploma de absolvire a școlii normale de învățătoare, certificat de naștere, naționalitate, botez și vaccinare.

Toate elevii sunt interne și în mod excepțional se admit elevii externe dacă părinții locuiesc în oraș.

Pentru întregul an se plătește o taxă globală de 12.000 Lei, în care sumă se cuprind toate taxele școlare și de întreținere în internat.

Elevii care doresc și au dreptul de a fi externe, vor plăti o taxă școlară de 3000 Lei.

Plata taxelor se face în 4 rate: 1. La intrarea în internat se va plăti suma de 5000 Lei. 2. În Decembrie 4000 Lei. 3. În Martie 2500 Lei. 4. În Mai 500 Lei.

Pentru cele externe se fixează numai 2 rate, ultima fiind după vacanța Crăciunului.

Toate elevii la intrarea în internat vor prezenta un act medical prin care să se constate, că nu există vre-un caz de boală molică în familie.

La intrarea în internat elevii vor aduce cu sine obiectele necesare de pat și saltea de lână ori de păr de cal și acoperitor alb de corp. Uniforma este obligatorie atât cea de curs, cât și cea de ateliere. Amănunte se pot lua zilnic de la secretariatul școlii. Pentru disciplina educativă a elevilor, este obligator, ca fiecare elev să aibă un corespondent autorizat de părinți. Elevii nu au voie sub nici un motiv să iasă din internat decât cu corespondenții, care vor iscăli în condica respectivă ora ieșirii din internat și ora intrării.

Toate elevii plătesc o taxă pentru uzarea vaselor, de 200 Lei, taxă care trebuie achitată cel mai târziu după vacanța Crăciunului. La baie se plătește taxa de 10 Lei.

Facultativ pentru elevii e luarea de ore de pian, cu profesoara școlii, taxa va fi 200 Lei lunar, cu dreptul de a exersa o oră pe zi și de 2 ori pe săptămână cu profesoara. În fiecare lună se va examina rezultatul în fața direcțiunii. Tot facultativ e luarea de ore de limba franceză, germană, engleză și italiană.

Activitatea școlii. Școala de Menaj „Sf. Tereza“ a participat la diferite expoziții de specialitate, fiind premiată de 2 ori cu medaliile de aur. La sfârșitul fiecărui an școlar se organizează expoziții practice pentru fiecare atelier, expunându-se obiectele lucrate de elevii școlii.

Dată fiind importanța școlilor de menaj pentru sănătatea individuală și igienă socială, cum și pentru economia și arta casnică, îndreptarea spre aceste școli a fetelor tinere, înseamnă îmbunătățirea traiului și propășirea neamului.

Uniforma reglementară și obligatorie: O bască, 2 șorțuri negre, 2 gulerase, 2 șorțuri bleu, 3 șorțulețe albe mici, 2 bonete, 2 halate, 2 perechi încălțăminte neagră, tocure joase, 12 cărpe pentru veselă. Toate după uniformă. — Pentru cursul inferior uniforma e șorț negru cu guleras alb, care se confecționează la școală după uniformă. — Uniforma de străjeră e obligatorie, asemenea și aducerea a 2 kg. lână.

Pe lângă elevii ordinare se primesc și persoane particulare, care vor să se perfecționeze în arta culinară sau la unul din atelierele școlii, obținând, după minimum 3 luni de practică, o dovadă despre practica făcută.

În acest sens amatoarele se pot interesa la cancelaria școlii de condițiile impuse.

Diracțiunea

Parohia Română unită Boiu-Mare

Nr. 32—1937.

Publicație de licitație

Curatorul Bisericii române unite din Boiu mare, Jud. Someș, va ține, în ziua de 10 August 1937, ora 10 a. m. la Oficiul parohial, licitație publică cu oferte închise, pentru darea în întreprindere a lucrărilor de restaurare și ornamentarea lăuntrică a bisericii.

Amatorii vor trebui să prezinte la licitație plan artistic pentru iconostas, fără a putea pretinde, în caz de neacceptare, restituire de spese.

Garanția de 5%, din valoarea ofertei se va depune, înainte de licitație, în numerar, ori efecte de Stat la casieria bisericii. — După deschiderea ofertelor se va putea ține, dacă curatoratul va afla de bine și licitația orală minuentă. — În caz de nereușită, a doua licitație se va ține în ziua de 17 August a. c.

Boiu mare, la 27 Iulie 1937.

Curatorul bisericesc

AVIZ

S'a deschis un

Atelier de tâmplărie

pentru mobile și binale în Blaj, Str. Regele Ferdinand Nr. 44 (în curtea a II-a a caselor Dnei Silvia I. Popp-Negruiu).

Să primesc comenzi de orice natură, aparținătoare acestei meserii:

Mobilier casnic, (dormitor, sufragerie, garsonieră, birou, băcărie etc.), precum și binale la construcții noi. — De asemenea ori ce reparaturi, lustruiri, modificări etc., garantându-se executare promptă, solidă și rapidă.

Ioan Hauser

Maiestru tâmplar de mobile

și binale

Blaj, Str. Regele Ferdinand 44

3-8

O casă

de vânzare în Blaj str. Mitropolitul Vancea Nr. 4.

Pentru informațiuni e a se adresa Dl. Iustin Hossu — Blaj.

3-5

TURNATORIE DE CLOPOTE

FRITZ KAUNTZ

fost

SCHIEB & KAUNTZ

Sibiu — Str. Morilor 2

Livrează clopote de biserică pe garanție de ani îndelungați, turnate din material de prima calitate ca înainte de războiu, efectuate în mod artistic. Experiență îndelungată, de ani de zile, asigură o muncă ireproșabilă și un sunet armonios.

Cereți oferte speciale!

Pe scrisori rog a se indica adresa precisă